

GRØNT LANDTRANSPORTPROGRAM

PROSJEKTPLAN

Vedtatt på medlemsmøtet 7. juni 2021

Bakgrunn

Denne prosjektplanen er basert på prosjektbeskrivelsen som ble oversendt Klima- og miljødepartementet 3. juli 2020, og som lå til grunn for søknaden til departementet om etablering av Grønt landtransportprogram som et offentlig-privat samarbeid.

Norge har vedtatt svært ambisiøse klima- og teknologimål for transportsektoren. Utslippene av klimagasser skal halveres innen 2030, og lav- og nullutslippsteknologi må rulles ut i stor skala. Dette krever mobilisering av bedriftene og tettere samarbeid mellom myndighetene og næringslivet.

Mens utrulling av elbiler har god fremdrift, er den landbaserte næringstransporten i startgropa. Situasjonen i dag er at sektoren ikke har gode nok løsninger eller virkemidler for at grønn omstilling skal skyte fart. Den landbaserte næringstransporten er organisert i ulike nærings- og bransjeorganisasjoner, og kjennetegnes av et stort antall mobile enheter og spredt eierskap. Derfor er det behov for en bredere mobilisering og kunnskapsdeling på tvers av bransjene, samt en mer systematisk dialog med myndighetene om utvikling av løsninger og infrastruktur.

Grønt landtransportprogram er et offentlig-privat samarbeid om grønt skifte i den landbaserte næringstransporten. Programmet ble etablert i januar 2021, etter å ha mottatt oppstartbevilgning fra Klima- og miljødepartementet i november 2020. Deltakerne i programmet er staten (ved Klima og miljødepartementet), tilknyttede medlemsorganisasjoner (se forsiden), partnerbedrifter, og offentlige virksomheter.

Programmet bygger videre på det arbeidet som ble gjort i [Veikart for næringslivets transporter](#) i 2016, og etableres etter mønster og inspirasjon fra Grønt skipsfartsprogram. Programmet er åpent for alle relevante virksomheter uavhengig av bransjetilknytning.

Grønt landtransportprogram er et avtalebasert samarbeid og har ikke erverv til formål. Programmet skal drives etter selvkostprinsippet. Programmet er første omgang tenkt å ha en varighet på 5 år, og er delt inn i to faser: En oppstarts- og etableringsfase (ut 2021), og en gjennomføringsfase (2022-2026).

Formål og innretning

Formålet med GLP er å bidra til å realisere vedtatte nasjonale klimamål, og stimulere til et bredt teknologiskifte med overgang til lav- og nullutslippskjøretøy og tilhørende lade- og fyllinfrastruktur. Programmet omfatter alle deler av den landbaserte næringstransporten, herunder lastebiler, varebiler, busser, anleggsmaskiner og landbruksmaskiner. GLP skal bistå norske bedrifter med å kutte utslipp raskt og kostnadseffektivt. Programmet skal være en arena for samhandling mellom næringsorganisasjonene, bedriftene og myndighetene, og bidra til utvikling og konsensus om teknologiske løsninger, rammebetingelser og infrastruktur. Pilotprosjekter er tiltenkt en sentral rolle i programmet.

GLP har følgende konkrete mål:

- **Samle verdikjeden:** transportkjøpere, transportleverandører, kjøretøyleverandører, energileverandører, leverandører av teknologi og tjenester, finansieringsinstitusjoner og offentlige myndigheter.
- **Dele kunnskap,** analyser og empiri om teknologivalg og -muligheter for å redusere usikkerhet for transportselskapers investeringer i ny teknologi eller utslippsreducerende tiltak
- **Utvikle verktøy** som gir den enkelte bedre grunnlag for å etterspørre og vurdere hvilke løsninger som er best.

- **Motivere** flere til å gjennomføre grønne valg, herunder bidra aktivt i piloter for å oppnå raskere markedsintroduksjon av ny teknologi og infrastruktur
- **Bistå myndigheter** med å utarbeide rammebetingelser som bidrar til det grønne skiftet i næringslivets transporter og at utslippene reduseres på en samfunnsøkonomisk effektiv måte.
- **Skape** grobunn for nye næringer og verdiskaping i grensesnittet mellom transportsektoren og energisystemet.

Fase 1: Oppstart og etablering (2020-2021)

GLP ble etablert 13. januar 2021, etter å ha mottatt oppstartbevilgning fra Klima- og miljødepartementet i november 2020. Alle medlemsorganisasjonene har signert tilslutningsavtale til programmet, og det er fastsatt vedtekter for styring og organisering av programmet. Det er også oppnevnt et sekretariat for den daglige ledelsen av GLP i oppstartfasen.

Oppstart- og etableringsfasen varer ut 2021. Denne fasen vil primært handle om å etablere programmet, gjøre initiativet kjent, samle aktører og virksomheter som er aktuelle bidragsyttere, og komme i gang med de første aktivitetene og pilotprosjektene for å høste erfaring. For at programmet skal utgjøre en forskjell, er det avgjørende med bred involvering av nærings- og bransjeorganisasjoner, bedrifter, og offentlige virksomheter. Det må også utvikles en klar forretningsmodell som sikrer tilstrekkelig finansiering i et offentlig-privat samarbeid for aktivitetene som skal gjennomføres.

Oppstartfasen vil også handle om å samle relevant kunnskap og etablere en felles kunnskapsplattform for det videre arbeidet. Etablering av faggrupper for medlemsorganisasjonene med involvering av bedrifter og offentlige virksomheter vil være en sentral del av dette arbeidet, sammen med faglige utredninger fra sentrale forskningsmiljøer, og gjennomføring av workshoper og webinarer.

Andre viktige oppgaver i denne fasen vil være å klargjøre rammeverket for rekruttering og involvering av partnerbedrifter og offentlige virksomheter i programmet, etablering av nettside, nyhetsbrev og kommunikasjon, og igangsetting av arrangementer som webinarer og workshoper.

Fase 2: Gjennomføring (2022-2025)

Fase 2 vil primært handle om gjennomføring. GLP skal engasjere og motivere flere bedrifter til å gjennomføre grønne valg, ta i bruk lav- og nullutslippsteknologi i egen virksomhet og kutte utslippene av klimagasser. GLP skal også jobbe tett opp mot myndighetene og involvere relevante offentlige virksomheter for å sikre rask og samtidig utbygging av nødvendig lade- og fyllinfrastruktur for nye energibærere. Denne fasen er planlagt fra januar 2022 og ut 2025 i første omgang, og må planlegges nærmere basert på erfaringene fra oppstartsfasen av programmet.

Sentrale aktiviteter i denne fasen vil være:

- Fortsette rekruttering av partnerbedrifter til programmet
- Drive pilot- og skaleringsprosjekter som stimulerer til teknologiskifte og utslippsreduksjoner i alle bransjer og verdikjeder under programmet
- Tilrettelegge for testing og bruk av prototyp av nullutslippsteknologi som fortsatt ikke er moden for markedsintroduksjon
- Bruke nettsiden, nyhetsbrev og andre aktiviteter til å spre informasjon om teknologivalg og muligheter og inspirere til grønne valg
- Workshoper, kurs og seminarer med sentrale aktører for å identifisere barrierer og sikre fremdrift i utrulling av lav- og nullutslippsløsninger i den landbaserte næringstransporten

- Dialogmøter/messer hvor internasjonale kjøretøy- og maskinleverandører inviteres og kobles med norske transportkjøpere og -brukere. Være et bindeledd som sprer informasjon om ny teknologi og nye løsninger, og motivere flere til å gjøre grønne valg
- Identifisere teknologiske og politiske/regulatoriske barrierer for teknologiskifte i de ulike delene av verdikjeden, og bidra til at disse løses i dialog og samarbeid med myndighetene. Programmet kan her bidra til å konkretisere hva som må på plass for å realisere myndighetenes mål og handlingsplaner på området, herunder lade- og fylleinfrastruktur.
- Utvikle og tilgjengeliggjøre verktøy og veiledere om teknologivalg og muligheter for bedriftene. Bidra til at det brukes omforente, troverdige og kvalitetssikrede data for utslipp fra transport i kalkulasjonsverktøy og livssyklusanalyser for kjøretøyene som fases inn
- Bidra til utvikling av standarder og piloter på områder som kan få bred anvendelse, som ladeløsninger, hydrogen og fornybart flytende drivstoff.
- Bidra med læring og kompetanseoverføring fra transportformer som er tidlig i omstillingen til de som kommer i senere teknologifaser
- Søke samarbeid og kunnskapsutveksling med andre aktuelle offentlige og private prosjekter og piloter som er i gang eller under planlegging
- Samarbeide med Grønt Skipsfartsprogram og andre relevante aktører på områder der det gir synergier
- Bidra til bedre koblinger mellom bedriftene og virkemiddelapparatet, samt andre samarbeidsaktører som nettselskaper og energileverandører og finansinstitusjoner
- Bidra gjennom god dialog og involvering til at vareeiere og innkjøpere av transporttjenester styrker kunnskapen og øker etterspørselen etter grønne løsninger for egen landtransport, blant annet ved å sette krav i innkjøp.

Finansiering

10. november 2020 gav Klima- og miljødepartementet et tilskudd på 1 million kroner i oppstartmidler til etablering av Grønt landtransportprogram, forutsatt tilsvarende egeninnsats fra næringsorganisasjonene. Tilskuddet ble overført til 2021, og brukt til oppstart og etablering av programmet første halvår 2021

26. mars 2021 sendte GLP søknad til KLD om videre statlig bidrag for høsten 2021, og om å komme inn med en bevilgning på Statsbudsjettet fra 2022, som statens andel av et offentlig privat samarbeid.

3. juni 2021 gav Klima- og miljødepartementet et tilskudd på 500 000 kroner for siste halvdel av 2021. Grønt landtransportprogram er avhengig av forutsigbarhet rundt finansiering fremover for å kunne planlegge og oppskalere aktivitet og skape resultater som bidrar til teknologiskift og utslippsreduksjoner.

De private bidrag i samarbeidet består av et årlig økonomisk bidrag og egeninnsats i form av et gitt antall arbeidstimer. I medlemsavtalen har organisasjonene forpliktet seg til en medlemskontingent på kr 10 000 per år. I tillegg forutsettes det at hver organisasjon bidrar med egeninnsats i form av 40 arbeidstimer årlig, til en kalkulert timepris på kr 1000. Med 26 medlemsorganisasjoner (medio mai 2021) utgjør medlemsorganisasjonenes samlede bidrag 1,3 millioner kroner i 2021.

Før sommeren 2021 starter GLP rekruttering og involvering av partnerbedrifter i programmet. Partneravtalen ble vedtatt av medlemsmøtet 5. mai 2021, og legger opp til et årlig økonomisk bidrag fra bedrifter som slutter seg til GLP på 35 000 kroner, og en egeninnsats på minimum 50 arbeidstimer per år. Kravet til de minste bedriftene er lagt noe lavere. Partneravtalen er inngangsbilletten for bedrifter som ønsker å delta aktivt i pilotprosjekter og andre aktiviteter i programmet, og spesifiserer rettigheter og plikter for partnerbedriftene.

I tillegg vurderes det en mer lavterskel tilknytningsform for bedrifter som støtter formålet til GLP, men som ikke har ønske eller midler til å gå inn som aktivt deltakende partnerbedrift. For å styrke finansieringsgrunnlaget ytterligere vil det også utredes en ordning med "program sponsorer" for større virksomheter som har interesser knyttet til programmet, og som kan være villig til å gå inn med midler.

Organisering

GLP er organisert etter mønster av Grønt Skipsfartsprogram, med nødvendige tilpasninger. Organiseringen av er nedfelt i GLPs vedtekter.

Prosjektet administreres av NHO med hovedansvar for å etterleve støttetildelingen fra KLD og avgi rapport til medlemmer, fremtidige partnere og til staten vedrørende samarbeidet. NHO leder prosjektets sekretariat.

Medlemsmøtet er GLPs øverste organ, og fatter beslutninger om innretning, prioriteringer og styring av programmet. Som medlemmer regnes næringsorganisasjoner som har inngått tilslutningsavtale om samarbeid i prosjektet.

Sekretariatet vil ha hovedansvaret for å rekruttere partnerbedrifter inn i programmet. Partnere kan være transportkjøpere og -leverandører, kjøretøyleverandører, energileverandører, leverandører av teknologi og tjenester, vareeiere og finansieringsinstitusjoner. Partnerbedriftene deltar i programmets aktiviteter og prosjekter med de rettigheter og plikter som er beskrevet i partneravtalen.

Observatører kan være, men er ikke begrenset til, Klima- og miljødepartementet, Samferdselsdepartementet, Statens vegvesen, Næringsdepartementet, Innovasjon Norge, Enova og Miljødirektoratet. Fylkeskommuner og kommuner kan også delta. Observatørene deltar i programmet med de rettigheter og plikter som er beskrevet i observatøravtalen.

Prosjektet varer så lenge ordningen om offentlig privat samarbeid om Grønt Landtransportprogram eksisterer.

Rapportering

Rapportering om fremdrift og resultater gjøres fortløpende på medlemsmøter og partnermøter, programmets nettside, og formelt i tråd med retningslinjer fra Klima- og miljødepartementet.